

EUROPOS PARLAMENTAS

2009 - 2014

Biudžeto kontrolės komitetas

2013/2173(INI)

7.1.2014

PRANEŠIMO PROJEKTAS

tema: „Ar yra įdiegtos priemonės, leidžiančios stebėti vyresnio amžiaus darbuotojams skirtų Europos socialinio fondo lėšų veiksmingumą?“ (Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 25/2012)
(2013/2173(INI))

Biudžeto kontrolės komitetas

Pranešėjas: Zigmantas Balčytis

PR_INI

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

tema: „Ar yra įdiegtos priemonės, leidžiančios stebėti vyresnio amžiaus darbuotojams skirtų Europos socialinio fondo lėšų veiksmingumą?“ (Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 25/2012) (2013/2173(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 25/2012 „Ar yra įdiegtos priemonės, leidžiančios stebėti vyresnio amžiaus darbuotojams skirtų Europos socialinio fondo lėšų veiksmingumą?“,
 - atsižvelgdamas į Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondą, konkrečiai – į jo 2012 m. nuosmukio laikotarpio užimtumo tendencijų ir politikos, susijusios su vyresnio amžiaus darbuotojais, analizę,
 - atsižvelgdamas į Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūros indėlį į prioritetines grupes, ypač vyresnio amžiaus darbuotojus,
 - atsižvelgdamas į 2013 m. *Eurofound* atliktą vyriausybių ir socialinių partnerių vaidmens siekiant išlaikyti vyresnio amžiaus darbuotojus darbo rinkoje tyrimą,
 - atsižvelgdamas į pirmąją tarptautinę apklausą dėl suaugusiųjų gebėjimų, kurią 2013 m. atliko Komisija ir EBPO ir kuri yra Tarptautinės suaugusiųjų įgūdžių vertinimo programos (angl. PIAAC) dalis,
 - atsižvelgdamas į pagrindinius naujų 2013 m. lapkričio 20 d. Parlamento priimtų 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui skirtų Europos socialinio fondo reglamentų principus,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį ir 119 straipsnio 2 dalį,
 - atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą ir Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto nuomonę (A7-0000/2014),
- A. kadangi, atsižvelgiant į gyventojų senėjimą, ankstyvo išėjimo į pensiją paskatas, finansų krizę ir gamybos modelių pokyčius, reikia imtis rimto atsako siekiant sudaryti vyresnio amžiaus darbuotojams sąlygas išlikti aktyviems darbo rinkoje;
- B. kadangi Lisabonos darbotvarkėje „vyresnio amžiaus darbuotojas“ apibrėžiamas kaip bet koks darbingo amžiaus asmuo, kuriam nuo 55 iki 64 metų;
- C. kadangi 2012 m. Europos Sąjungoje 55–64 m. amžiaus žmonių užimtumo lygis buvo mažesnis kaip 50 proc.;
- D. kadangi į Lisabonos darbotvarkę¹ ir 2010 m. priimtą strategiją „Europa 2020“¹, kurioje

1 Lisabonos darbotvarkės tikslas buvo Europos Sąjungą iki 2010 m. padaryti „konkurencingusia ir dinamiškiausia žiniomis pagrįsta ekonomika pasaulyje, kuriai būdingas tvarus ekonomikos augimas,

nustatytos Europos Sąjungos ekonominės ir socialinės strategijos, įtraukti veiksmų planai, kaip pasiekti didesnio augimo ir sukurti daugiau darbo vietų, ir nustatyti tikslai, ypač susiję su užimtumu;

- E. kadangi strategijoje „Europa 2020“ nustatytas tikslas 20–64 m. amžiaus žmonių užimtumo lygį padidinti iki 75 proc.;
- F. kadangi, siekiant reaguoti į naujausius pensijų sistemų pokyčius, susijusius su pensinio amžiaus padidiniu, reikia nustatyti darbo rinkoje ir darbo vietoje taikomas priemones, kuriomis būtų skatinama ilgiau dirbti ir kurios sudarytų žmonėms sąlygas dirbti iki pensinio amžiaus;
- G. kadangi, atsižvelgiant į dabartinius demografinius pokyčius, padidėjus vidutiniam gyventojų amžiui, 55–64 m. žmonės sudarys vis didesnę Europos darbuotojų dalį;
- H. kadangi dėl kelerius metus trunkančios finansų krizės siekiant įveikti didelį nedarbą svarbesnės nei bet kada tapo Europos socialinio fondo (ESF) priemonės, o pamokos, kurių išmoka įgyvendinant ankstesnes priemones, bus itin svarbios 2014 m. pradėjus vykdyti naujas programas;
- I. kadangi ESF ir toliau yra esminis finansinis instrumentas, kurio tikslas – padėti valstybėms narėms pasiekti ES užimtumo politikos tikslus;
- J. kadangi siekiant nustatyti, kaip veiksmingai leidžiami ESF ištekliai, reikalingi patikimi duomenys;
- K. kadangi ESF tikslas – skatinti bedarbių ir nepalankioje padėtyje esančių asmenų integravimą į darbo rinką, visų pirma remiant mokymo, ypač mokymosi visą gyvenimą, veiklą;
- L. kadangi per 2007–2013 m. programavimo laikotarpį ESF išlaidos siekė daugiau kaip 75 000 mln. EUR, t. y. beveik 8 % viso ES biudžeto, ir šias išlaidas vykdė Komisija, naudodama pasidalijamąjį valdymą ir daugiametes veiklos programas, kurias parengė valstybės narės, pasikonsultavusios su suinteresuotaisiais subjektais ir su Komisija per dvišalius susitikimus, ir kurios galų gale buvo priimtos Komisijos sprendimų forma;
- M. kadangi valstybės narės skiria vadovaujančiąsias institucijas veiklos programoms įgyvendinti ir šios institucijos nustato ir prižiūri finansinio valdymo ir kontrolės sistemas, skirtas planavimui, tikrinimams, stebėjimui ir atsiskaitymui vykdyti;
- N. kadangi veiklos programos paprastai apima įvairias bedarbių grupes (jaunuolius, vyresnio amžiaus darbuotojus, ilgalaikius bedarbius ir tuos asmenis, kurie nedirba, nesimoko ir nedalyvauja mokymuose (NEET));
- O. kadangi naudojant ESF lėšas turi būti laikomasi ES finansinių reglamentų nuostatų, pirmiausia pagrindinių patikimo finansų valdymo principų, t. y. ekonomiškumo,

kurioje kuriama daugiau ir geresnių darbo vietų ir užtikrinama didesnė socialinė sanglauda“.

- 1 2010 m. paskelbta strategija „Europa 2020“ pakeitė Lisabonos darbotvarkę. Ja siekiama pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo. Strategijoje daugiausia dėmesio skiriama penkiems tikslams, kurie iki 2020 m. turi būti įvykdyti užimtumo, inovacijų, švietimo, skurdo mažinimo ir klimato / energetikos srityse.

veiksmingumo ir efektyvumo principų;

1. apgailestauja, kad veiklos programose nenuosekliai vartojama vyresnio amžiaus darbuotojų apibrėžtis; pažymi, kad daugelis vadovujančiųjų institucijų savo atitinkamose veiklos programose vyresnio amžiaus darbuotojų apibrėžties nevartoja taip, kaip nustatyta Lisabonos darbotvarkėje, t. y. darbingo amžiaus asmenys, kuriems nuo 55 iki 64 metų, tačiau nurodo skirtingas amžiaus grupes;
2. yra susirūpinęs dėl to, kad poreikių analizėse daugiau ar mažiau trūksta kiekybinių duomenų ir dėl to sunku įvertinti padėtį nacionaliniu ar regioniniu lygiu; ypač pažymi, kad veiklos programose nėra sistemingai naudojami kontekstiniai rodikliai, parodantys kiekybinę informaciją apie socialinę ir ekonominę vietovės padėtį; ragina į veiklos programas įtraukti ir aiškiai nurodyti aprašomų veiksmų ir siekiamų tikslų priežastinį ryšį;
3. pažymi, kad pagal dabartinį reglamentavimo pagrindą (2007–2013) finansiniai duomenys pateikiami tik prioritinės krypties lygmeniu ir kad nė viena tikrinama veiksmų programa neturi konkrečiai vyresnio amžiaus darbuotojams skirtos prioritinės krypties; apgailestauja dėl sunkumų tiksliai įvertinti, kiek finansavimo skirta tiems veiksmams, kuriems jis buvo numatytas, ypač vyresnio amžiaus darbuotojams skirtiems veiksmams;
4. pažymi, kad į veiklos programas nėra įtraukta jokių vyresnio amžiaus skirtoms iniciatyvoms numatytų prioritetinių temų, kaip pvz., „aktyvaus senėjimo skatinimas ir darbingo amžiaus ilginimas“, daugiausia dėl to, kad skiriasi aiškinimai, kokia turėtų būti šio prioriteto forma;
5. yra susirūpinęs dėl to, kad veiklos programose vyresnio amžiaus darbuotojams, nors jie buvo apibūdinti kaip tikslinė grupė, ne visada buvo skirti jiems pritaikyti rodikliai ar tikslinės vertės ir todėl susidarė padėtis, kai sunku ar net neįmanoma įvertinti vyresnio amžiaus darbuotojų poreikiams skirtų priemonių veiksmingumo; pažymi, kad tais atvejais, kai projektuose faktiškai esama rodiklių, pastarieji paprastai taikomi tokiems rezultatams kaip dalyvių skaičius, o ne konkrečiam poveikiui;
6. yra susirūpinęs dėl to, kad kai kurie projektuose naudojami tikslai ir rodikliai neturi tiesioginio ryšio su ESF veiksmams, todėl sunku įvertinti jų rezultatyvumą, pvz., nustatyti, ar veiksmams buvo sėkmingi stengiantis pasiekti veiklos programose nustatytus makroekonominius tikslus, atsižvelgiant į tai, kad tai yra už ESF veiksmų kontrolės ribų, nes jie didele dalimi priklauso nuo išorinių veiksnių, tokių kaip ekonominė aplinka, socialinės apsaugos sistemos ir sąlygos vietinėms viešosioms ar privačiosioms investicijoms;
7. apgailestauja dėl to, kad nė į vieną veiklos programą nebuvo įtrauktos vidutinio laikotarpio gairės ir nebuvo nustatyta tinkama įvairių pasiektinų kiekybinių tikslų hierarchija – šie dalykai būtų vadovujančiosioms institucijoms padėję kuo greičiau imtis taisomųjų veiksmų;
8. apgailestauja, kad Komisija dėl to negali tinkamai atsiskaityti už ESF finansuojamos veiklos, kuria siekiama pagerinti vyresnio amžiaus darbuotojų padėtį valstybėse narėse, bendrus rezultatus ir poveikį;

9. yra tvirtai įsitikinęs, kad Komisija turėtų pagerinti veiklos programų rezultatyvumo vertinimo būdą; primygtinai ragina būsimoms programoms pradėti taikyti aiškiai nustatytus standartizuotus rezultatyvumo duomenis (kurie būtų patikimi, kuriuos būtų įmanoma patikrinti ir kurie būtų teikiami laiku), kurie prireikus galėtų būti kaupiami ES lygmeniu 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu;
10. ragina sistemingai naudoti atitinkamus rezultatyvumo rodiklius, tokus kaip rezultatų tikslai ir konkretūs poveikio tikslai, į projektą įtraukiamus nuo jo pradžios etapo, kad 2014–2020 m. ESF programos galėtų pagerinti ne tik renkamų duomenų apie vyresnio amžiaus darbuotojų padėtį darbo rinkoje kiekį ir kokybę, bet ir sprendimų priėmimo procesą;
11. primena, jog, siekiant sumažinti riziką, kad iš pradžių nustatyti tikslai nebus pasiekti, apskritai būtina, kad projektai tinkamai atspindėtų veiklos programų tikslus; ragina vadovaujančiąsias institucijas sistemingai tikrinti, ar egzistuoja šis ryšys, kad atrinktų geriausius projektus;
12. primygtinai ragina suinteresuotuosius subjektus prireikus gerinti metodologiją siekiant nuo pernelyg supaprastinto išmokų ar faktinių sąnaudų metodo pereiti prie integruoto metodo, kuriuo būtų siekiama geriausio valdymo projektų rezultatyvumo;
13. ragina Komisiją išsamiau tikrinti vykdant veiklos programas pateiktų duomenų teikimą ir kokybę ir parengti vadovą, kuriame būtų teikiami patarimai dėl veiklos ir kuris būtų prieinamas valstybėms narėms;
14. laikosi nuomonės, kad visos stebėjimo sistemos turėtų būti paremtos atliktų veiklos programų tikrinimų veiksminga dokumentacija, kad būtų galima pasiekti patenkinamą patikimumo lygį;
15. džiaugiasi, kad apskritai valdančiosios institucijos aiškiai apibrėžė joms reikalingus stebėjimo duomenis; vis dėlto reikalauja, kad stebėjimo ir vertinimo sistemos sudarytų sąlygas laiku ir periodiškai tikrinti siekiant nustatytų tikslų daromą pažangą;
16. ragina apibrėžti tikslesnius reguliavimo reikalavimus, taikomus vertinimams, kurių reikalaujama iš valdančiųjų institucijų, ir nustatyti minimalų veiklos programų temų rinkinį, kuris būtų įtraukiamas į nustatytiną vertinimo procesą; ragina stengtis užtikrinti, kad ateityje priimant sprendimus būtų tinkamai atsižvelgiama į programų valdymo patirtį;
17. ragina Komisiją laipsniškai iš naujo suderinti ir sutvirtinti jos valdymo priemones, kad ji per ateinantį 2014–2020 m. laikotarpį nuo tiesiog atitikties priežiūros (remiantis teisėtumo ir tvarkingumo principais) galėtų pereiti prie ESF lėšų naudojimo rezultatyvumo vertinimo; primena, kad siekiant padidinti poveikį augimui ir darbo vietoms labai svarbu sėkmingai nustatyti tvirtą rezultatyvumo pagrindą su aiškiais ir pamatuojamais tikslais ir siekiais, kurie užtikrintų atskaitomybę ir rezultatus, ir reikia, kad Komisija ir valstybės narės dėtų bendras ir atitinkamas pastangas;
18. taigi ragina Komisiją sutvirtinti savo bendradarbiavimą su kitomis tarptautinėmis institucijomis, pvz., EBPO, remiantis konkrečiais vertinimais, skirtais nepalankioje padėtyje esančių asmenų grupėms ar pažeidžiamų darbuotojų kategorijoms, ir nustatant

konkrečias priemones, kuriomis valstybėms narėms būtų padedama geriau apibrėžti pagrindinius prioritetus, strategijas ir tvarius projektus, atitinkančius reikalavimus, kad gautų ESF finansavimą ateinantį 2014–2020 m. laikotarpį;

o

o o

19. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.